

O'ZBEKISTON AHOLISINING DEMOGRAFIK TARKIBI

*Shahrisabz Davlat Pedagogika instituti
Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari yo'nalishi
2-kurs talabasi **Xolmurodova Dinora***

Annotatsiya: Mazkur maqolamda O'zbekiston aholisining demografik tarkibi, uning o'ziga xos xususiyatlari va mamlakatning ijtisomiy-iqtisodiy rivojlanishdagi o'rnini batafsil yoritib beraman. Tadqiqotlar aholining umumiy soni, yosh guruhlari, bo'linishi, hududiy taqsimlanishi, milliy tarkibi, diniy e'tiqodi va urbanizatsiya jarayonlari tahlil qilingan. Aholi o'zish sur'atlari, tabiiy va migratsion o'zgarishlar mamlakatning demografik dinamikasida muhim o'rin tutayotganini ko'rsatib beraman. O'zbekistondagi yosh aholi ulushining yuqoriligi va butun holatning iqtisodiy o'sishiga ta'siri, shuningdek millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikning ahamiyati haqida ham ma'lumot berib o'taman.

Kalit so'zlar: Milliy tarkibi, diniy e'tiqod, mehnat resurslari, aholi tarkibi, yosh guruhlari, iqtisodiy rivojlanish.

Demographic composition of the population of Uzbekistan.

Annotation: In this article, I will elaborate on the demographic composition of Uzbekistan's population, its unique characteristics, and its role in the country's socio-economic development. The study analyzes the total population, age groups, regional distribution, ethnic composition, religious beliefs, and urbanization processes. It highlights the significance of population growth rates, natural and migratory changes, in shaping the demographic dynamics of the nation. The analysis also emphasizes the impact of a high proportion of young people on economic growth, as well as the importance of interethnic harmony and religious tolerance.

Keywords: Ethnic composition, religious beliefs, labor resources, population structure, age groups, economic development.

Демографический состав населения Узбекистана.

Аннотация: В данной статье я подробно освещаю демографический состав населения Узбекистана, его уникальные особенности и роль в социально-экономическом развитии страны. Исследование включает анализ общей численности населения, возрастных групп, территориального распределения, национального состава, религиозных убеждений и процессов урбанизации. Подчеркивается значение темпов прироста населения, естественных и миграционных изменений в формировании демографической динамики страны. Особое внимание уделяется влиянию высокого уровня молодого населения на экономический рост, а также значению межнационального согласия и религиозной терпимости.

Ключевые слова: Национальный состав, религиозные убеждения, трудовые ресурсы, структура населения, возрастные группы, экономическое развитие.

Umumiy aholi soni va o'sish sur'atlari

O'zbekiston aholisining soni 2025-yil holatiga ko'ra 36 milliondan oshdi. Aholi o'sish sur'ati nisbatan barqaror bo'lib, yiliga o'rtacha 1,5-2%ni tashkil etadi. Bu ko'rsatkich tabiiy o'sish va ijobiy migratsiya balansi hisobiga shakllanadi.

Hududiy taqsimlanish.

O'zbekiston aholisining ko'p qismi shaharlarda va qishloqlarda yashaydi. Aholining taxminan 50-55%ni qishloq hududlarida istiqomat qilsa, qolgan 45-50% shaharlarda yashaydi. Toshkent shahri, Samarqand, Farg'ona vodiysi viloyatlari aholining eng zich joylashgan hududlari hisoblanadi.

Etnik tarkib.

O'zbekiston etnik jihatdan xilma-xil davlat hisoblanadi. Asosiy etnik guruhlar:

O'zbeklar-umumiy aholining 83-85% ni tashkil etadi.

Ruslar-taxminan 5-6%

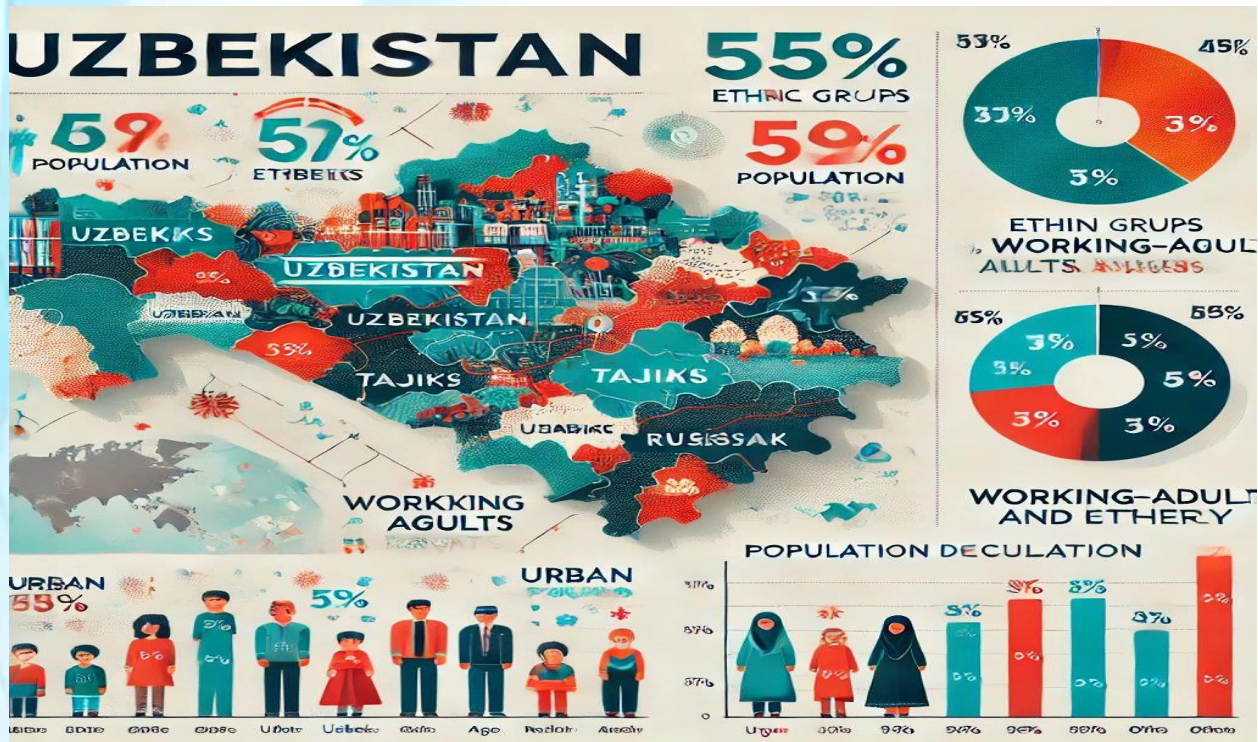
Tojiklar-5-6%

Qozoqlar, qoraqalpoqlar, qirg'izlar va boshqa millatlar-5-6%.

O'zbekiston ko'pmillatli davlat bo'lib, har bir millat o'ziga xos madaniyat va an'analarini saqlab qolgan.

Yosh tarkibi

O'zbekiston aholisi yosh davlatlar qatoriga kiradi. Aholining taxminan 30% 14 yoshgacha bo'lgan bolalardan iborat, 60% mehnatga layoqatli yoshdagi 15-64 yosh fuqarolarni tashkil etadi, qolgan 10% esa keksa yoshdagilar, 65 va undan yuqori yoshdagilar.

Tili va dini

Davlat tili-o'zbek tili. Rus tili ham keng qo'llanadi, ayniqsa shahar hududlarida. Bundan tashqari, tojik, qoraqalpoq va qozoq tillari ayrim hududlarida keng tarqalgan. Diniy jihatdan aholining aksariyati musulmonlar bo'lib, ular asosan hanafiy mazhabidagi sunniy islomga e'tiqod qiladi. Shu bilan birga, boshqa din vakillari, jumladan, pravoslav xristianlar, yahudylar va boshqalar ham mavjud.

Ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlar.

Aholi sonining o'sishi mehnat resurslari hajmini oshiradi, bu esa iqtisodiy rivojlanishga hissa qushadi. Shuningdek, urbanizatsiya jarayonlari tezlashmoqda: aholi shaharlarga ko'chib o'tishi natijasida infratuzilma, xizmat ko'rsatish sohasi va ta'lim tizimi rivojlanmoqda.

Aholining iqtisodiy faolligi

Aholining iqtisodiy faolligi yuqori. Asosiy ishchi kuchi qishloq xo'jaligi, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalarida band.

Ishsizlik darajasi: 5-7 %

Migratsiya :Tashqi mehnat migratsiyasi keng tarqalgan.

Ta'lim va ijtimoiy soha.

O'zbekiston aholisining ta'lim darajasi nisbatan yuqori. Savodxonlik darajasi 99%ga yaqin.

Ta'lim tizimi majburiy va bepul .

Oliy ta'lim muassasalari soni ortib bormoqda.

Urbanizatsiya va ekologik omillar

Mamlakatda aholi zichligi bo'yicha hududiy farqlar mavjud:

Samarqand ,Farg'ona vodiysi viloyatlari va Toshkent shahri aholi zichligi eng yuqori bo'lgan hududlardir.

Cho'l hududlari aholi zichligi past bo'lgan hududlar kiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- 1.Tursunov, A., & Karimova, Z. (2020). O'zbekiston demografik rivojlanishining iqtisodiy-ijtimoiy xususiyatlari. Toshkent: Fan va texnologiyalar.
- 2.Xolmuhammedov, I. (2019). O'zbekistonning urbanizatsion jarayonlari va demografik tarkibi. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
- 3.Sobirov, N. (2021). "Aholining demografik xususiyatlari va ijtimoiy o'zgarishlar". Jamiyat va Innovatsiyalar jurnali, 3(5), 45-60.